МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРИ І КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ
КАФЕДРА СЦЕНІЧНОГО МИСТЕЦТВА І КУЛЬТУРИ

ПРОДЮСЕРСЬКИЙ ПРОЄКТ

(«ПРОДЮСЕРСЬКИЙ ПРОЄКТ ВИСТАВИ «МИНА МАЗАЙЛО" МИКОЛИ КУЛІША»)

Виконала:
студентка 4 курсу, групи БАМП 1-22
спеціальності - 026 Сценічне мистецтво
ОП «Акторська майстерність та продюсування»
Головко Вікторія Олегівна

Керівник продюсерського проекту:
доцент кафедри, кандидат філософських наук Матяш Сергій Вікторович

Київ 2026

ЗМІСТ

ВСТУП…….3

РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти продюсування сатиричної комедії: загальні засади……...5

1.1. Визначення сатиричної комедії як жанру сценічного мистецтва…….5

1.2. Основні принципи та завдання театрального продюсування……..7

1.3. Специфіка продюсування сатиричного театру в Україні……7

РОЗДІЛ 2. Особливості сатиричної комедії «Мина Мазайло» Миколи Куліша…….... 9

2.1. Історія створення та постановок п’єси «Мина Мазайло» на театральних сценах України.…..……...……...9

2.2. Особливості структури твору.…….....10

2.3. Актуальність постановки твору Миколи Куліша «Мина Мазайло» для українського глядача на сучасному етапі…….12

2.4. Постановка п’єси «Мина Мазайло» на сцені Театру імені Лесі Українки: аналіз сучасного бачення……14

РОЗДІЛ 3. Продюсерський підхід до постановки сатиричної комедії «Мина Мазайло…….. …….17

3.1 Розробка концепції та підбір творчої команди……17

3.2 Етапи реалізації постановки: підготовка, робочий процес, прем’єра……18

3.3 Фінансове просування, маркетинг, просування проєкту……....19

ВИСНОВОК……...……..….22

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……..……..….24

ВСТУП

У сучасному театральному просторі сатирична комедія посідає важливе місце серед жанрів, що поєднують розважальну функцію із суспільною критикою. важливе місце як одна із найпопулярніших та розважально-аналітичних жанрів. Її жанрова особливість, що поєднує драматичну гру, музику, вокал, танець і сценографію, дає поштовх та широкі можливості для творчої реалізації як режисера, так і продюсера. Дійсно, саме продюсер виступає центральною фігурою, що відповідає за реалізацію постановки від задуманого до фінального втілення в прокаті.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю осмислення особливостей продюсерської діяльності у сфері сучасного українського театру. в потребі детального аналізу процесу продюсування сатиричної комедії в умовах українського театрального мистецтва. Особливий інтерес має постановка твору Миколи Куліша «Мина Мазайло», який є класикою українського літературного мистецтва та має потужний драматургічний і соціокультурний потенціал. Саме цей твір дає можливість дослідити специфіку створення непростого театрального продукту в умовах сучасної сцени.

Мета роботи передбачає детальне вивчення особливостей продюсування сатиричної комедії на прикладі постановки твору «Мина Мазайло» з урахуванням всіх етапів підготовки, організації творчого процесу, фінансування, маркетингу та реалізації постановки.

Завдання роботи:

1. Проаналізувати історичний та культурний контекст сатиричної комедії.
2. Охарактеризувати основні етапи створення сатиричної комедії як театрального продукту.
3. Розглянути функції та роль продюсера у процесі постановки.
4. Проаналізувати специфіку українського театрального простору щодо реалізації сатирично-комедійного контенту.
5. Запропонувати продюсерську концепцію постановки «Мини Мазайла»

в сучасному театрі.

Об’єктом дослідження є театральна постановка сатиричної комедії як форми сценічного мистецтва.

Предметом дослідження є процес продюсування сатиричної комедії «Мина Мазайло» Миколи Куліша.

Методи дослідження включають: аналіз літературних джерел, порівняльний метод, мистецтвознавчий аналіз, методи спостереження та узагальнення досвіду театральної практики.

Практичне значення дослідження полягає у створенні реалістичної продюсерської моделі, яка може бути застосована для постановки сатиричної комедії «Мина Мазайло в сучасному українському театрі.

РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти продюсування сатиричної комедії: загальні засади.

1.1. Визначення сатиричної комедії як жанру сценічного мистецтва.

Теоретичні аспекти продюсування сатиричної комедії охоплюють складний процес відбору, розробки та реалізації контенту, який поєднує гумор із гострою соціальною чи політичною критикою. Продюсування такого жанру вимагає глибокого розуміння природи комічного, контексту епохи та ризиків, пов'язаних із висміюванням суспільних вад.

Основні теоретичні засади включають:

Аналіз комічного та соціальна функція: Сатирична комедія не просто розважає глядача, вона змальовує «гірших людей» у комічному світлі, критикуючи їхні гірші сторони та вади характеру. Продюсер має визначити об'єкт сатири (влада, суспільні стереотипи, побутові вади) та ступінь гостроти викриття[8].

Специфічна особливість жанрових форм: Продюсування може включати різноманітні форми: від політичної пародії (викривальна сатира) до мок'юментарі (псевдодокументалистика).

Поняття український контексту: Теоретичні зразки роботи в Україні часто концентруються на дослідженні національної комедії як явища, що висвітлює актуальні соціальні проблеми через призму національного менталітету.

Робота з матеріалом: Продюсер повинен забезпечити баланс між комічним та повчальним. Це потребує детальної роботи над сценарієм, щоб сатира не стала елементарною образою, або навпаки, не стала досить м'якою.

Ризиковані моменти менеджменту: Сатира має багато схожого з провокацією. Продюсер повинен передбачати реакцію глядацької аудиторії та регуляторних органів, оцінюючи наперед потенційні ризики репутації.

У сучасних умовах продюсування сатиричної комедії має передбачати використання ідеї масової комунікації для максимального розповсюдження матеріалу та точних потреб певної аудиторії.

Продюсування сатиричної комедії являє собою цілісний процес управління аудіовізуальним проєктом, у якому головною художньо-економічною метою є монетизація критичного соціального контенту через інструменти комічного. Особливість цього жанру потребує від продюсера співвідношення між гострою соціальною проблематикою (сатирою) та масовою глядацькою привабливістю (комедією).

Можна навести основні теоретичні аспекти та складові продюсерської діяльності в межах цього жанру.

1. Жанрова специфіка як маркетинговий та творчий інструмент

Продюсер повинен чітко розрізняти сатиру та чисту комедію (гумор) на етапі (розробки):

Гумор повинен бути націлений на добродушне висміювання недоліків та вад.

Сатира завжди має викривальний, протестний характер, атакує конкретні соціальні інститути, політиків або системні вади суспільства.

Продюсерський виклик: надати складному інтелектуальному або політичному меседжу комерційно привабливої форми, що не відлякає широку аудиторію.

2. Етапи підготовки та робота зі сценарієм

На передпродукційному етапі продюсер виконує роль головного редактора та стратега.

Актуальність послідовних дій: Сатира живе коротким часовым циклом. Продюсер аналізує суспільний та медійний контекст, аби тема не втрачала гостроти на момент релізу фільму чи іншого шоу-продукту.

Архетипи та маски: Використання перебільшених, але впізнаваних соціальних типів для швидкої ідентифікації глядачем.

Баланс гротеску: Контролювати весь процес, аби критика не перетворилася на чисту трагедію чи читання моралі, адже глядач чекає розважального ефекту.

3. Юридичні аспекти та управління ризиками:

Сатирична комедія - це найбільш ризикований жанр з точки зору права та репутації.

4. Кастинг та формування творчої групи

Режисер. Продюсер шукає майстра сценічної постановки, у якого розвинене почуття іронії та наявний досвід роботи в комедійних чи публіцистичних форматах.

Актори. Ставка робиться на майстрів, які добре знають техніку гротеску та можуть викликати емпатію навіть у негативних персонажів. Досвід у стендапі чи вміння імпровізувати є важливою перевагою.

1.2. Основні принципи та завдання театрального продюсування

Театральне продюсування охоплює комплекс організаційних, творчих і фінансових дій, спрямованих на створення та реалізацію сценічного проекту. організації постановки, який складається з різних етапів створення вистави: від розробки ідеї до фінальної демонстрації на сцені. Продюсер виступає і організатором, і стратегом, а також координатором та навіть, як буде потреба, співтворцем мистецького продукту[9].

Основними завданнями театрального продюсера є:

- Вибір матеріалу та оцінка його потенціальних можливостей;
- Формування концепції проекту;
- Підбір творчої, ініціативної та технічно грамотної команди;
- Організація фінансування проекту (державні гранти, кошти меценатів, спонсорство, продаж та вигідна реалізація квитків);
- Планування та організація репетиційного та виробничого процесів;
- Забезпечення логістики та дотримання правової бази (права на п’єсу, договори);
- Маркетинг та просування вистави;
- Управління ризиками та бюджетом.

У продюсера також є роль медіатора між творчою командою та адміністрацією театру, він відповідає за баланс творчих амбіцій із практичними можливостями.

1.3. Специфіка продюсування сатиричного театру в Україні

Сучасна практика продюсування сатиричних вистав в Україні формується під впливом суспільних змін, культурних трансформацій та актуальних політичних подій. — це складний, динамічний процес, що поєднує мистецтво з актуальною питаннями політичного життя суспільства. На сучасному етапі розвитку суспільства сатира стала не лише інструментом гумору, а й формою терапії та соціального опору. [6]

Основні специфічні особливості продюсування сатиричного театру в Україні включають:

Актуальність та політична гострота: Сатиричний театр в Україні дуже швидко реагує та відтворює актуальні події в політичному та соціальному житті. Продюсер повинен забезпечити максимально швидкий випуск вистави (часто у форматі кабаре, «живого вертепу» або іншого інтерактивного дійства).

Інтерактивність та сайт-специфік: Сучасні проекти часто відмовляються від традиційної сцени на користь нетрадиційних просторів (сайт-специфік), що дозволяє скоротити дистанцію між акторами та глядачами. Це полегшує створення інтерактивного середовища.

Жанровий синтетизм: Сатира часто межує з музичним театром, стендапом, вертепом. Продюсування передбачає роботу з жанрами, що поєднують музику, діалоги та імпровізацію.

Соціальна та виховна функція: Сатиричний театр націлюється на завдання не тільки розважити, а й критично підійти до осмислення морально-етичних та політичних проблем, використовуючи спосіб впливу на масового глядача.

Колаборації: Продюсери часто шукають партнерів, а саме, медіа-платформи, політичних аналітиків, психологів, що є частиною сучасного інтерактивного підходу.

Фінансова гнучкість: В умовах відсутності коштів або обмежених бюджетів, продюсування сатиричних вистав часто базується на принципах малобюджетного формату, особливо при створенні інтерактивних вистав [5].

Продюсування сатири в Україні сьогодні схоже на відверту розмову з аудиторією про наболіле, ніж про класичні театральні постановки.

РОЗДІЛ 2. Особливості сатиричної комедії «Мина Мазайло» Миколи Куліша.

2.1. Історія створення та постановок п’єси «Мина Мазайло» на театральних сценах України.

У березні цього року виповнилося 97 років з дня першої постановки комедії відомого українського письменника, драматурга і режисера М.Г. Куліша «Мина Мазайло». Світлана Рой, наукова співробітниця відділу фондів НКМ ім. Івана Спаського, ділиться дослідженням з цього питання:

«Безумовно це була резонансна подія в театральному житті України, коли у березні 1929 р. відбулася прем’єра спектаклю на сцені Дніпропетровського театру імені Т. Шевченка (в головній ролі – Ф. Левицький). Згодом постановка цієї п’єси відбулася у театрі Л. Курбаса «Березіль» у Харкові (головні ролі виконували: Й. Гірняк, М. Крушельницький, О. Сердюк та Н. Ужвій), у Київському театрі імені Франка, яким керував Г. Юра (в спектаклі грали такі відомі актори як Т. Юра, Г. Борисоглібська та К. Кошевський).

Сценічна історія п’єси «Мина Мазайло» знала двох талановитих майстрів української режисури Л. Курбаса та Г. Юру. Театр «Березіль», у своєму прочитанні твору, акцентував увагу на конфлікті між тьотею Мотею, яку грала Н. Ужвій та дядьком Тарасом, роль якого виконував М. Крушельницький. Натомість, у театрі ім. І. Франка центральною фігурою стає Мина Мазайло в неперевершеному виконання Т. Юри. Драматург в особі головного героя Мини Мазайла, показав типового перевертня, котрий заради особистої вигоди здатен не тільки змінити прізвище на російське, а й відцуратися власного роду, відкинути рідну мову, звичаї, традиції.

Більшовицька влада, яка у 20-х роках почувалася не дуже впевнено, спираючись в основному на російськомовне населення, намагалась заручитись підтримкою населення україномовного, проводивши політику «українізації», що була проголошена у квітні 1923 р. КП(б)У. Одним з прихильників цієї політики був центральний персонаж п’єси Мокрій, що є палким носієм української

національної ідеї. Як повну йому протилежність Микола Куліш протиставляє та в'їдливо висміює нікчемні потуги Мазайла зробити з себе росіянина. Показна рішучість позбутися всього українського робить нікчемним Мину Мазайла, який сам знищив себе як особистість, з надією домогтися певних привілеїв від радянської влади. Ще довго у народі цитували слова з п'єси: «Їхня українізація – це спосіб виявити всіх нас, українців, а тоді знищити, щоб і духу не було …»; «Послухайте, та українська мова – це просто австрійська вигадка!». Потім вони були надовго забуті, забороненою була і сама п'єса, аж до кінця 1980-х рр.

У 1991 р. «Мину Мазайла» поставили у Ніжинському українському театрі ім. М. Коцюбинського, повністю виконавши її в стилі епохи 1930-х рр. (режисер О. Горбенко). Виконання головної, хоча і негативної ролі – зрадника і манкурта, випало актору В. Ковалю. Г. Пащенко виконувала роль тьоті Моті, відтворивши персонаж, що мав агресивний характер спрямований на те, щоб забути все, мову, традиції свого народу і землю батьків. Своє переосмислення ролі дядька Тараса, легкого та спокійного за вдачею, глядачеві запропонував актор А. Мазепа. Цікаво у спектаклі були вирішені персонажі Рини (Г. Білецька) та Улі (М. Голубєва). Вихід Рини у фінальній сцені у сукні жовто-блакитного кольору справив сильне враження на глядача. Такий персонаж комедії як Мокій, у виконанні Г. Литвиненка, постає носієм національної ідеї, непочутий тогочасним суспільством.

Цей спектакль, як багато років тому, піднімає дуже болючі, на жаль, актуальні і сьогодні питання для українського суспільства» [10]

2.2. Особливості структури твору.

П'єса Миколи Куліша «Мина Мазайло» належить до жанру сатиричної комедії та вирізняється особливою увагою до мовної проблематики. Миколи Куліша «Мина Мазайло» (1929) має оригінальну структуру, яка є актуальною та вражає гостротою порушеної теми українізації та міщанства у 1920-30-х роках.

Особливості побудови п'єси:

Жанрова своєрідність — «філологічний водевіль»: Твір базується на грі слів, фонетичних, етимологічних та лексичних відмінностях між українською та російською мовами. Від цього комедія практично неможлива для перекладу, оскільки комізм буде втрачений. [1]

Драматичний рід: Твір являє собою класичну драму, у якій конфлікт розкривається через діалоги та дії персонажів.

Відсутність позитивного героя: У п'єсі відсутні позитивні персонажі, жодного ідеалізованого героя, позиція автора формується внаслідок сатиричного зображення всіх сторін конфлікту [2].

Структура: П'єса складається з чотирьох дій, де сюжет розвивається навколо спроб Мини Мазайла змінити своє міщанське українське прізвище на більш модне російське.

Основа на реальних подіях: В основі твору лежить реальна історія харківського службовця з Холодної Гори, що надає структурі документальної достовірності[6].

Композиційні елементи:

Експозиція: Знайомство з Миною Мазайлом та його феєричним бажанням змінити прізвище, що вважається гарантією кар'єрного росту.

Зав’язка: Початок активних дій — розмова Рини з Улею, написання листа тьоті Моті.

Розвиток дії: Обговорення зміни прізвища в колі сім’ї, приїзд тьоті Моті, суперечки Мокія з батьком, план Рини закохати Мокія в Улю.

Кульмінація: Активна суперечка(суд) навколо прізвища за участю тьоті Моті, де роль та позиція української мови досягають межі здорового глузду.

Розв’язка: Мина Мазайло змінює прізвище, але згодом його звільняють з посади «через невідповідність».

Основний конфлікт полягає у протистоянні між українізацією та міщанством (національною упередженістю), яке розкривається через філологічні суперечки.

Сюжетно-стильові особливості:

Класична єдність: правило трьох єдностей - події відбуваються в одному місці (будинок Мазайлів на Холодній Горі у Харкові) та в обмежений проміжок часу.

Два табори конфлікту: образи персонажів розділені на прихильників русифікації (Мина, Лина, Рина, тьотя Мотя) та прихильників українізації (Мокій, дядько Тарас).

Відсутність позитивного героя: за визначенням дослідників на порталі На Урок, навіть україномфіли змальовані комічно: Мокій є фанатичним філологом, а дядько Тарас виявляє ідейну слабкість. [8]

«Філологічний водевіль»: текст побудовано на мовних нюансах. Структура діалогів спирається на зіставлення фонетики, лексики та орфографії української та російської мов, через що п'єсу практично неможливо дослівно перекласти іншими мовами. [4]

2.3. Актуальність постановки твору Миколи Куліша «Мина Мазайло» для українського глядача на сучасному етапі.

У комедії «Мина Мазайло» Микола Куліш художньо осмислює проблему національної самоідентифікації та ставлення до української мови. XX ст. Микола Куліш яскраво зобразив процес українізації, який відбувався у двадцяті роки. І знову з великим успіхом іде п’єса на сценах театрів, а це значить, що вона не втратила своєї актуальності, свого виховного значення й примушує нас сміятися з комічних ситуацій, у які потрапляють герої, і разом із тим думати, як відродити нашу мову у всіх сферах життя[3].

В особі Мини Мазайла автор висміює українських перевертнів, які відцуралися всього рідного, своєї нації, мови, культури. Сам головний персонаж, його дружина та дочка Рина — це противники українізації. Всі родичі, окрім сина Мини Мокія, дуже бажають змінити своє «плебейське» прізвище Мазайло, яке здається їм «недоброзвучним», на Тюльпанова, Розова, Сіренєва або Алмазова, чи вже на крайній випадок — на Мазеніна. Для зміни прізвища в них є кілька «дуже вагомих» підстав. По-перше, голові родини ніколи не щастило через це

прізвище: у школі його на регіт брали, жодна гімназистка не хотіла з ним гуляти, за репетитора не брали, на службу не приймали, од кохання відмовлялися — Мазайло! Жінку свою він вже обдурив: сказав, що прізвище його Мазалов, а не Мазайло. По-друге, Мина прагне за будь-яких умов зробити кар'єру. А щоб досягти цього, переконаний він, треба зректися свого родоводу, змінити українське прізвище. А по-третє, у той час дуже багато хто змінював своє прізвище. Це була, так би мовити, мода. Тож Мина не хотів відставати.

Крім цього, можна було б похвалитися новим прізвищем перед сусідами. На думку Мини, після зміни прізвища для нього почалося б нове життя. Він уважає, що перед ним одразу відчиняються всі двері, думає, що ставлення оточуючих зміниться: його шануватимуть, усі матимуть за честь бути з ним знайомими, а особливо — приймати у своєму домі. Нарешті його мрія збулась: він став Миною Мазєніним. Але Мазайлу-Мазєніну не вдалося здійснити все, чого він так прагнув: за систематичний і зловмисний опір українізації його звільнено з посади. Головне ж у людині — це її вчинки, душа, а не зовнішність, прізвище чи багатство.

Палкий прихильник українізації в родині Мазайлів — це Мокій. Він не тільки не бажає змінювати своє малоросійське прізвище на Мазєніна, а навпаки, намагається додати до власного прізвища ще й Квач, щоб було виключно українське прізвище. Мока — українець у душі, а не лише на словах. Він дуже чітко й дохідливо висловлює свої думки про українізацію, дивовижно ніжно відчуває всі відтінки, усі нюанси українських слів. Наприклад, слово «бринить» він не перекладає просто «звучить», а розкриває його повний зміст на прикладі багатьох словосполучень, щоб Уля зрозуміла всю красу й дивовижність української мови: орел бринить, сніжок бринить, думка бринить, спів бринить. Мокій так упевнено доводить свої думки, що навіть зміг переконати Улю, яка згодом приєдналася до нього.

Але ж у цій п'єсі ми бачимо, що й українці можуть бути різними. Такими, наприклад, як Мокій та дядько Тарас. Вони обидва українці, але українізацію сприймають по-різному. Мока робить усе, щоб полегшити та прискорити цей

процес, а дядькові Тарасові це не подобається. Різниця між Мокієм і дядьком Тарасом у тому, що старий, хоча й за все українське, але за таке, яке було раніше, за старі звичаї, обряди, традиції; він не хоче нічого нового. Я вважаю, що така думка неправильна: не можна весь час залишатися на одному місці, завжди треба щось оновлювати, йти вперед, бо без нового історія залишалася б на місці. Кожен час несе з собою властиві йому ознаки, які по-новому відтінюють старі традиції, звичаї та обряди, а не змінюють чи відкидають їх зовсім.

Ніколи не можна забувати про минуле, бо це життя наших предків, наша власна історія. Отже, автор ніби застерігає не кидатися в крайнощі. Неможливо відкинути українську культуру, мову, історію — здобутки нашої Батьківщини, бо це наша гордість. З другого боку — треба бути більш терплячими до інших думок, поглядів, тому що людина повинна залишатися людиною, а не енциклопедичним словником. Значення цього твору й сьогодні дуже велике. Він допомагає нам зрозуміти, як треба поводити себе в наш складний час [7].

2.4. Постановка п'єси «Мина Мазайло» на сцені Театру імені Лесі Українки.

Сатирична комедія, тривалість 1 год 40 хв. Прем'єра 27 грудня 2024 р.

Режисер – Віталій Гавура

Сценографія та костюми – Олена Дробна

Автор музики – Ілля Мірошник

Звукорежисер – Владислав Тененбаум

Художник з освітлення – Олександр Головатенко

Пластичне рішення – Ірина Клименко

Помічниця режисера – Єлизавета Посполітак.

Вперше на сцені Театру імені Лесі Українки актуальна для українського глядача на сучасному етапі найвідоміша комедія Миколи Куліша![9] Сімейні сварки та розбірки на політичному грунті, запеклі сутички й справжні баталії, взаємні образи й неголослівні заяви, підступність, інтриги, плітки, коаліції! Декому з нас не раз доводилося заспокоювати вперту тітоньку, що аж верещить, промовляючи пропагандистські гасла? Невже ніхто з нас не

сперечався за родинним столом з дядьком, що безнадійно залишився в минулому? В українській сім'ї буває всякого, але щоб погрожувати вбивством рідному сину! Щоб зректися власних предків!

Родинно-побутову історію майстер гротеску Микола Куліш підняв до рівня загальнонаціонального, ніби передчував, як за сто років, на новому оберті історичної спіралі, вкотре постануть питання: з ким ми, куди нам, і головне – хто ми, власне, є?

Куліш знав, що б'є у найболючіше місце українців – травму меншовартості. Українське суспільство століттями існує в трагічному конфлікті між прагненням до самостійності та спокусою слухняно терпіти колонізаторів. Такі спраглі до незалежності у 1991 році, ми так і не наважились спалити старі культурні мости й народитися новими. Українцям до останнього здавалось, що все якось станеться саме собою, що національна і культурна самосвідомість прийдуть і так, закріпившись на сипкому ґрунті застарілих цінностей та соціалістичних звичок. Чи прокинулись ми як суспільство у 2014-му та 2022 роках? – говорить режисер вистави Віталій Гавура[13].

Цікаві моменти у створенні:

1. Оновлена інтерпретація класики.

Постановка Театру Лесі Українки– це не картина життя українського міщанства, а сучасне переосмислення.

2. Простір без четвертої стіни.

У виставі залучають глядача безпосередньо у дію. Персонажі звертаються до залу, використовують інтерактив.

Це створює ефект занурення в атмосферу життя 30-х років.

3. Мультимедійність і візуальна концепція. Було використано відеопроекції, неонове освітлення, сучасні LED-екрани, що контрастують із «ретро»-естетикою. Це додало виставі ефекту сучасної атмосфери, актуалізуючі тематику для молодої аудиторії.

4. Живий музичний супровід.

У виставі грає живий оркестр прямо на сцені, що додає драйву і емоційності. Актори одночасно співають, танцюють і взаємодіють із музикантами, що вимагає високої майстерності.

5. Професійна хореографія та пластичність.

Постановка вирізняється вишуканими танцювальними номерами. Танці використовуються як важливий інструмент драматургії.

Важливо, що у процесі продюсування було збережено баланс між комерційним і мистецьким аспектом: вистава отримала широку промоцію, активне обговорення в медіа, а також численні схвальні рецензії критиків. Цей приклад засвідчує, що сатирична комедія «Мина Мазайло» має значний потенціал для втілення на українській сцені як актуальне, соціально заряджене та естетично досконале дійство.

РОЗДІЛ 3. Продюсерський підхід до постановки сатиричної комедії «Мина Мазайло.

3.1 Розробка концепції та підбір творчої команди.

Концепція постановки вистави має ґрунтуватися на сучасному прочитанні драматургічного матеріалу та врахуванні запитів актуальної аудиторії. має базуватись на глибокому розумінні контексту твору, його комедійної та драматичної структури, а також актуальності теми у сучасному суспільстві. «Мина Мазайло» порушує теми політичної кризи, свободи особистості, самобутності українського суспільства, належності до нього через мову та традиції, мистецької та соціальної відчуженості — і тому є надзвичайно актуальним для української сцени в умовах воюючої країни, розвитку різних поглядів на значення мови, суспільного переосмислення.

На початковому етапі продюсер розробляє концепцію: визначає цільову аудиторію (молодь, культурно активні глядачі, шанувальники комедії),стиль постановки (сучасний погляд через призму українських реалій або збереження історичного контексту 1930-х років), місце показу (репертуарний театр, незалежний проект). Концепція повинна передбачати також візуальний стиль, хореографічну мову, та використання мультимедіа або інших сучасних технологій[11].

Після формування концепції продюсер формує команду:

Режисер — автор інтерпретації твору. Якщо говорити про процес фільмування, режисер – це людина, яка відповідає за загальне творче бачення проекту. Він чи вона працюють з усіма іншими відділами, щоб втілити сценарій у життя та досягти мети. Режисер має знати, як працюють різні відділи продакшн-команди, щоб переконатися, що всі перебувають на одній хвилі. Він чи вона можуть бути частково залучений до всіх процесів проекту та задавати напрямок творчості. Кожен, від оператора до координатора виробництва, має враховуватибачення режисера, щоб виробничий відділ успішно виконав своє завдання. Залежно від розміру проекту режисер може заручитися допомогою асистентів постановників та першого помічника режисера.

Музичний керівник — адаптація музичного матеріалу.

Хореограф — постановка танців, фізична пластика. Створення танцювального стилю вистави відповідно до концепції режисера і драматургії.

Візуальне оформлення сцени, де кожен номер має сценічну ідею, посил і ритм.

Постановка хореографії для солістів, ансамблю та масових сцен.

Робота з акторами без професійної танцювальної підготовки: навчання базовим елементам, підбір рухів відповідно до фізичних можливостей.

Контроль за ритмічною та просторовою координацією.

Співпраця з композитором/диригентом, щоб синхронізувати темп і динаміку музики.

Робота з костюмером: костюм має не обмежувати рухів, але підкреслювати образ і період.

Співпраця зі сценографом: обирається хореографія, яка ефектно працює в заданому сценічному просторі

Сценограф і костюмер — створення візуального світу вистави.

Сценарист створює для проекту сюжет. Він напрацьовує історію і готує письмовий матеріал. Уся трансляція базується на сценарії, тож автор сценарію має переконатися, що його матеріал можливо реалізувати. Хронометраж і порядок сцен залежать від добре написаного сценарію. Іноді роль сценариста виконує цілий творчий відділ, але для малобюджетної постановки можна обійтися парою фахівців.

Диригент/аранжувальник, звукорежисер, технічний директор — залежно від масштабу постановки.

PR-менеджер, SMM, дизайнер афіш — для промоційної кампанії.

3.2. Етапи реалізації постановки: підготовка, робочий процес, прем’єра.

Створення театральної вистави передбачає послідовне проходження підготовчого, виробничого та прем’єрного етапів:

І. Передвиробничий етап:

Отримання прав на постановку (контакт з власниками прав: Concord Theatricals або інші агенти).

Складання попереднього бюджету.

Пошук партнерів, меценатів, подання на гранти (наприклад, УКФ).

Розробка календарно-постановочного плану (2–3 місяці репетицій, технічні підготовки).

Підбір касту: оголошення кастингів, прослуховування, підписання контрактів.

II. Виробничий етап:

Репетиції (музичні, драматичні, хореографічні, комбіновані).

Робота над декораціями, костюмами, реквізитом.

Запис та мікшування музичного супроводу, якщо використовується трек.

Організація технічного персоналу, монтаж сцени.

Підготовка рекламної кампанії: тизери, інтерв'ю, постери, SMM.

III. Поствиробничий етап:

Генеральні репетиції.

Прев'ю-покази (можливість доопрацювання).

Прем'єра.

Постановка на репертуар або турне.

3.3. Фінансове просування, маркетинг, просування проекту.

Фінансова модель театрального проекту залежить від масштабу постановки, кількості залучених фахівців та технічного забезпечення. залежно від масштабу. Припустимо, що вистава реалізується у форматі незалежного проекту в залі на 250 місць.

Мета маркетингової кампанії — створити очікування події, залучити цільову аудиторію та забезпечити стійкий інтерес після прем'єри.

Цільова аудиторія:

Молодь (18–35 років), студенти.

Поціновувачі сучасного театру та мюзиклу.

Туристи, культурна інтелігенція.

Канали просування:

1. Соціальні мережі (Instagram, Facebook, TikTok):

Відео з репетицій, тизери, короткі монологи персонажів.

Інтерв'ю з акторами.

Реклама події (таргетинг по місту).

2. Офіційний сайт театру та афішні платформи (Karabas, Concert.ua).

3. Промоушн в ЗМІ:

Інтерв'ю, прес-релізи, участь у телеефірах.

Партнерство з культурними оглядачами (The Claquers, LB.ua, Ukrainer).

4. PR-заходи:

Передпрем'єрний показ для критиків і блогерів.

Колаборації з локальними брендами (мода, їжа, кав'ярні)

5. Офлайн-реклама:

Постери у театрах, кінотеатрах, арт-просторах, метро.

Брендовані сувеніри (листівки, значки, мерч).

6. Просування після прем'єри:

Після запуску вистави важливо утримувати інтерес:

Запрошення інфлюенсерів, які можуть поділитися враженнями. Проведення «післямова» із творчою командою для глядачів .Публікація відео-відгуків, фотозвітів. Розширення географії показів (гастролі або запрошення до інших міст).

Попередній бюджет:

Права на постановку — $1,500–2,500.

Оренда майданчика (4 місяці репетицій + 5 вистав) — 280,000 грн.

Гонорари (творча команда, актори, музиканти, техперсонал) — 600,000 грн.

Декорації та костюми — 140,000 грн.

Світло, звук, оренда техніки — 60,000 грн.

Рекламна кампанія — 70,000 грн.

Непередбачувані витрати (10%) — 77,000 грн.

Фінансування:

Грант УКФ або міжнародні фонди культури (до 60%).

Краудфандинг (через платформу Spilnokosht, Kickstarter тощо).

Спонсорство (компанії, що підтримують культуру.)

Продаж квитків (ціна 400 грн × 300 місць × 5 показів = 600,000 грн).

Маркетинг:

Візуальна айдентика вистави.

Присутність у соцмережах: TikTok, Instagram, Facebook.

Відеотизери, making-of матеріали.

Співпраця з театральними блогерами, ЗМІ.

Афіші в культурних центрах, співпраця з культурними партнерами (книгарні, кав'ярні).

Післяпрем'єрна стратегія:

Виведення вистави на фестивалі (ГОГОЛЬFEST, Parade-fest).

Продаж прав на прокат в інших містах або театрах.

Випуск відеоверсії постановки для онлайн-показів.

ВИСНОВКИ

У ході виконання роботи було здійснено комплексний аналіз особливостей продюсування сатиричної театральної постановки. Мина Мазайло» Миколи Куліша» носить пошуковий характер, оскільки в ході роботи було:

1) проаналізовано джерельну базу з цього питання, визначено історичний та культурний контекст сатиричної комедії;

2) схарактеризовано основні етапи створення сатиричної комедії як театрального продукту;

3) розглянуто та визначено функції та роль продюсера у процесі постановки;

4) проаналізована специфіка українського театрального простору щодо реалізації сатирично-комедійного контенту.

5) запропонована продюсерська концепція постановки «Мини Мазайла» в сучасному театрі.

Робота підтвердила, що жанр сатиричної комедії на сучасному етапі носить актуальний характер, оскільки українське суспільство нині переживає складний період становлення та визначення важливої ролі української мови, особливо в часи російської агресії та початку повномасштабної війни.

Постановка такого твору, як «Мина Мазайло», вимагає ретельного планування та управлінських рішень з боку продюсера.

Перший розділ визначив теоретичні аспекти продюсування сатиричної комедії, а саме, розкрив визначення сатиричної комедії як жанру сценічного мистецтва; вказав основні принципи та завдання театрального продюсування та специфіку продюсування сатиричного театру в Україні.

Продюсер відповідає за стратегічне бачення, формування команди, пошук фінансування, логістику й маркетинг.

Другий розділ розкрив особливості сатиричної комедії Миколи Куліша «Мина Мазайло»: історію створення та постановок п’єси «Мина Мазайло» на театральних сценах України; особливості структури твору; актуальність постановок вистави для українського глядача на сучасному етапі. Розкрито

сучасне бачення постановки п’єси «Мина Мазайло» на сцені Театру імені Лесі Українки.

У третьому розділі була викладена детальна модель реалізації сатиричної комедії як продюсерського проєкту: розробка концепції, підбір команди, розрахунок кошторису, маркетингова стратегія. Визначено, що вдала реалізація такого проекту можлива за умов залучення спонсорської підтримки, а також активної взаємодії з аудиторією через соціальні мережі та подієвий маркетинг.

Окрему увагу в дослідженні приділено ролі театрального продюсера як посередника між творчою ідеєю та її практичною реалізацією. У сучасних умовах саме продюсер визначає стратегію розвитку проекту, координує командну взаємодію та формує комунікацію з аудиторією.

Отже, поставленої мети було досягнуто, адже детально вивчено особливості продюсування сатиричної комедії на прикладі п’єси «Мина Мазайло».

Запропонована ідея концепції та моделі реалізації може допомогти на практиці молодим театральним продюсерам, сприяти подальшому розвитку вказаного жанру як важливої складової українського сценічного мистецтва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Біла А. Український літературний авангард: пошуки, стильові напрямки. Київ : Смолоскип, 2006. 464 с.
2. Біловус Л. Теорія інтертекстуальності: становлення понять, тлумачення термінів, систематика. Тернопіль: Видавець Стародубець, 2003. 36 с.
3. Бобошко, Ю. М. (1987). Режисер Лесь Курбас. Київ: Мистецтво.
4. Голобородько Я. Творчість Миколи Куліша в контексті української та світової драматургії. Південний архів. Філологічні науки. Вип. VIII. Херсон, 2001. С. 103-108.
5. Демещенко В. В. Від театру до кіно: творчі пошуки Леся Курбаса. Культурологічна думка. 2020. № 18. С. 109–119.
6. Малютіна Н. П. Українська драматургія кінця XIX — початку XX століття: аспекти родо-жанрової динаміки : монографія. Одеса: Астропринт, 2006. 352 с.
7. Скорина Л. Інтертекстуальне прочитання комедії Миколи Куліша «Мина Мазайло». Дивослово. 2011. № 2.
8. https://portalhistoryua.com/event/postanovka-pyesy-myna-mazajlo
9. https://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/artstudies/article/view/3094
10. https://www.facebook.com/MuseumSpaskogo?__cft__[0]=AZZNJnavjceV9AYfUUNndX-vmQRqdsLihfwvvGIl0Fj1w2UuE8V9tgGI-l74rQOMIAu38KOoeNpq1eYuvfnFu3SX2q14FB_JD2TYA2FCrKOgd6BHfBrJpGS5-RXavX4KxmwebqHkXBZ9CKgciNx_lMO96bzHu9IWDuc4eW9OEIu_7g&__tn__=-UC%2CP-R
11. https://portalhistoryua.com/event/postanovka-pyesy-myna-mazajlo/
12. https://naurok.com.ua/test/mina-mazaylo-1864522.html
13. https://lesyatheatre.com.ua/ukr/plays/myna_mozailo